

Naturvernforbundet
i Nordland

NJFF
Nordland

BOARCH arkitekter a.s,
postboks 324, 8001 Bodø

Fauske, 10.09.21

Dette brevet sendes på vegne av Naturvernforbundet i Nordland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Nordland, Norsk Ornitologisk Forening avd. Nordland og Salten Naturlag.

Varsel om oppstart - Reguleringsplan Feøya planID 201710.

Høringsuttalelse fra Forum for natur og friluftsliv i Nordland.

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Nordland er et samarbeidsnettverk for 14 natur- og friluftsansjoner i regionen. Vårt mål er å ivareta natur- og friluftsansjonene i Nordland fylke ved å styrke og fremme organisasjonenes arbeid, være en møteplass for samarbeid og en arena for kompetansebygging for natur- og friluftsansjonene med sitt virke i regionen. Medlemsmassen hos de tilsluttede organisasjonene er ca. 22 000 personer.

1. Historikk og bakgrunn

Den 18. April 2017 behandlet planutvalget i Gildeskål kommune en dispensasjonssøknad fra Gigante Salmon AS. Dispensasjonssøknaden gjaldt en etablering av et såkalt landbasert lakseoppdrett på Feøya i Fleinvær. Øya har i kommuneplanens arealdel status som et rent landbruks-, natur- og friluftsområde, samt reindrift (LNFR-område), og det åpnes ikke for bebyggelse på øyer som i dag er uten bebyggelse. Området som blir berørt i sjø er avsatt med formål akvakultur, A2, med bestemmelse «Området kan kun benyttes til algedyrking, og til bløtdyr, krepsdyr og pigghuder».

Kommunen *kunne* den gangen kreve en reguleringsplan, men kommunedirektøren (da Rådmannen) mente det ikke var nødvendig. Innstilling til planutvalget den gang var å anbefale en dispensasjon basert på det som ble lagt frem i søknaden, og ikke med bakgrunn i en konsekvensutredning og et planprogram med en bred medvirkningsprosess. Kommunedirektøren mente ulempene for miljøet i været og for de fast bosatte var små og anså at «bruk av Feøya til oppdrett ikke vil sette LNFR-hensynet vesentlig til side når en ser været under ett». Kommunedirektøren konkluderte med at vilkårene for å kunne vurdere å gi dispensasjon var til stede. Men først måtte søknaden ut på offentlig ettersyn, og dersom det skulle komme fram vesentlige merknader eller protester i høringsperioden, så ville saken bli lagt fram for utvalget for endelig avgjørelse. Høringsvarene bestod av nærmest unisone protester fra lokalbefolkning og naturvernorganisasjoner. Nordland fylkeskommune og Statsforvalteren i Nordland anførte at på grunn av anleggets størrelse, så måtte kommunen kreve reguleringsplan med planprogram og konsekvensutredning. Det fantes ikke

Samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjoner
nordland@fnf-nett.no | Eiaveien 5, 8208 Fauske | 908 06 146
organisasjonsnummer 983 267 998 | www.fnf-nett.no/nordland

hjemmel for å gi dispensasjon. Med bakgrunn i hørings svarene ble dispensasjonssøknaden avslått av et enstemmig planutvalg i møte den 4. juli 2017.

Planarbeidet utløser dermed automatisk utredningsplikt, jf. Forskrift om konsekvensutredninger § 6, og det stilles krav om at planen skal konsekvensutredes og ha planprogram. De berørte parter mottok 12. februar 2018 ett (revidert) planprogram, (etter en høringsrunde) fra Sweco Norge. Det foreligger et dokument datert med møtedato 29. mai 2018 med rådmannens forslag til godkjenning av planprogrammet. Dokumentet er ikke underskrevet, og noe vedtak er muligens aldri gjort.

Den 20. april 2021 blir det avholdt et nytt oppstartsmøte mellom utbygger og ordfører/administrasjon. Nytt planprogram blir fremlagt 30/4 2021. Denne gang fra BOARCH Arkitekter a/s. Dette er et vesentlig mer omfattende og større inngrep enn i første fremlagte prosjekt. Alle høringsuttalelsene fra naboer, privatpersoner og organisasjoner samt Nordland fylkeskommune og Statsforvalteren i 2017 er minst like gjeldende nå, eller faktisk mer da prosjektet nå fremstår enda mer omfattende.

2. Om høringen

Tiltakshaver er Gigante Salmon AS og forslagsstiller er BOARCH arkitekter a.s.

Den 13.07.2021 det varslet oppstart av planarbeidet. I varselet kommer det frem hva som er hensikten med planarbeidet, planområdet avgrensning, gjeldende planstatus mv. Det vises også til beslutning om at saken faller inn under forskrift om konsekvensutredning. Som en del av varslings av oppstart er det utarbeidet planprogram i henhold til pbl § 4-1, jfr § 12-9 som grunnlag for planarbeidet.

Etter høringen vil Gildeskål kommune fastsette planprogram for detaljreguleringen. Et planprogram er et dokument som skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, hva som er avklart i overordnede planer og hvilke utredninger anses som relevante, beskrive opplegg for informasjon og medvirkning samt presentere kart som viser plan- og tiltaksområdet. Innkommende innspill og merknader vil bli innarbeidet i planprogrammet og Gildeskål kommune fastsetter planprogrammet deretter. Undersøkelser og kartlegginger vil da bli gjennomført iht. fastsatt program. Forslag til reguleringsplan utarbeides og sendes ut på offentlig ettersyn og høring. Etter høringsfase sluttbehandles planen av kommunestyret.

3. Generelle merknader til planene og høringen

Dette varselet om oppstart av planarbeidet følger prinsippene i plan- og bygningsloven, og tiltaket skal vurderes etter gjeldende forvaltningsregler, miljø- og sektorlovverk. Som alle andre akvakulturanlegg så må det gis tillatelser etter akvakulturloven og de ulike sektorlovene. Det kreves blant annet en utslippstillatelse fra Statsforvalteren i Nordland og avstandskravet fra Mattilsynet gjelder fortsatt.

Men regelverket er vagt, og det stilles ingen krav til hvilken type teknologi som skal benyttes selv om dette valget har mye å si for miljøpåvirkningen. Tillatelser på land er betydelig billigere siden disse er vederlagsfrie og kan gis i ubegrensede i antall.

Hva som menes med «på land» er noe uklart i denne saken. I henhold til [Retningslinjer for behandling av søknader om tillatelse til akvakultur av matfisk av laks, ørret og regnbueørret på land](#), fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet, så står det følgende:

«Et akvakulturanlegg vil også klart være "på land" dersom produksjonsenheten(e) står på fast grunn eller på utfylte masser på et område av jordoverflaten som ikke er dekket av vann, dersom også laveste nivå (bunnen) i produksjonsenheten(e) er på et nivå over høyeste astronomiske tidevann (HAT) i sjø slik at det ikke er noen direkte tilknytning mellom produksjonsenheten og sjø.

For akvakulturanlegg som ikke omfattes av de nevnte typetilfellene, vil grensedragningen mellom land og sjø måtte avgjøres etter en konkret vurdering i det enkelte tilfelle.

Det vil være sentralt å vurdere hvor produksjonsenheten(e) er plassert i forhold til grensen mellom land og sjø. Tilknytningen til havet er et naturlig utgangspunkt ved vurderingen av om et anlegg er plassert på land eller i sjø. Forbindelsen til havet kan være et eller flere sund, kanaler, tunneler, rør eller lignende. Det kan ikke være avgjørende for vurderingen om forbindelsen til havet midlertidig kan stenges eller blokkeres».

På bakgrunn av lovverket vil vi påstå at denne type etablering er i strid med retningslinjene og lovverket. Anlegget har direkte tilknytting til havet, lokalisert på havnivå med gjennomstrømming.

Hvorfor legger ikke forslagstiller ut en juridisk avklaring om hva som er «landbasert oppdrett», slik at berørte interesser og allmennheten kan få innsikt og avklaringer rundt dette? Vi sår tvil rundt tiltakets definisjon som «landbasert» og ber derfor om denne juridiske avklaringen. Forslagsstiller må redegjøre for hvorfor dette tiltaket faller inn under *landbasert oppdrett*, og hvilke regelverk og forskrifter (i sin helhet) som vil være gjeldende for denne planen. Det vil være uverdige en demokratisk prosess, dersom høringspartene blir «kastet» fra sektormyndighet til sektormyndighet for å innhente avklaringer. Denne avklaringen er vesentlig å få avklart så tidlig som mulig i planprosessen.

Det har vært lite fokus på å finne egnede steder for landbasert oppdrett og slike gjennomstrømningsanlegg. Dessuten er det store kunnskapsmangler rundt disse anleggene. Det er også usikkerhet knyttet til hvor mye som faktisk slippes ut i resipienten. Ofte lokaliseres disse anleggene på inngrepsfrie øyer og holmer som er svært viktig for eksempelvis sjøfugl og reiseliv, som Feøya.

Vi mener denne lokaliseringen er helt feil, og vårt utgangspunkt forut for dette høringssvaret er at vi er imot en etablering av denne industrialiseringen av Feøya. Tiltaket vil berøre mange av våre interesser og andre interesser i et omfang som vi ikke kan akseptere. Reguleringsplanen vil være i strid med gjeldende formål i arealplanen og tilsidesette disse formålene. Her er det mye som tyder på at private interesser og investeringer styrer arealdisponeringen i for stor grad.

Men planvarslet er i henhold til norsk lov og vi vil derfor komme med innspill til planvarslet med planprogram og konsekvensutredning.

4. Våre innspill til planprogrammet

Medvirkning

- I planprogrammet står det at «med bakgrunn i tidligere presenterte planer i møter med lokalbefolkningen og berørte parter anses det ikke behov for nye offentlige folkemøter». Vi mener det er helt naturlig med et nytt folkemøte nå som tiltaket er mer omfattende og at det har gått noen år siden sist. Det har blant annet kommet betydelig mer kunnskap om påvirkning fra akvakultur og landbasert oppdrett, reiselivet har hatt en utvikling og vi har fått mer kunnskap om naturverdiene og om klima- og naturkrisen.

Utredningsbehov

- Planprogrammet og fremdriftsplanen legger ikke opp til en kunnskapsinnhenting som er nødvendig for å kunne fatte en kunnskapsbasert beslutning, slik det skal i henhold til gjeldende plan- og miljølovverk. Vi kommer nærmere inn på dette senere i uttalelsen.

5. Våre innspill til utredningstema (konsekvensutredningen)

I henhold til varselet om oppstart så listes det opp syv tema som skal konsekvensutredes:

- Landskap, estetikk og byggeskikk (inkluderer kulturminner)
  - landskapselementer som bør vernes eller gi føringer
  - terreng som ikke bør bebygges
  - hvordan terrenginngrep kan begrenses
- Miljøfaglige forhold (støy, luft- og vannforurensning)
- Naturmangfold
- Naturressursgrunnlag
- Reindrift
- Samfunnsutvikling
- Friluftsliv

I det påfølgende har vi listet opp mer detaljerte tema som vi mener må utredes, samt noen spørsmål som må besvares forut for det videre planarbeidet.

Naturmangfold

- Forekomsten av skjellsanden og tareskogen er viktig for mange arter og for det marine økosystemet. Tiltakets påvirkning/effekter på disse viktige forekomstene må derfor utredes.
- Det er også områder med kransalger, mulig kalksjø og gammel beitemark som må undersøkes nærmere.
- På grunn av den kalkholdige berggrunnen som består av kalkspatmarmor, så må planområdet kartlegges for kalkkrevende arter.
- Det må kartlegges om det finnes korallforekomster rundt Feøya. Ved eventuelle funn så må tiltakets påvirkning på korallene utredes.

- Vi er enig i at det blir spesielt viktig å vurdere hvordan det planlagte tiltaket vil påvirke fugl, og spesielt sjøfugl. Videre er det viktig at kontakten med Norsk Ornitologisk Forening (NOF) følges opp.

I mai 2018 ble fuglelivet i Fleinvær kartlagt av NOF og det ble lagd en rapport som kan hentes [her](#). Innledningsvis i rapporten beskrives området slik: «*Til sammen utgjør øygruppene et særdeles godt bevart landskap med få tekniske inngrep og med et særegent fugleliv. Foruten om å huse et av verdens tettete bestander av havørn, dominerer ulike typer sjøfugl, et flertall av dem rødlistet som følge av negative nasjonale og internasjonale trender. Fleinvær er tydelig preget av beiting og kultivering over lang tid. Det gjør at flere arter tilknyttet kulturmark, åpent areal og ekstensivt drevet jordbruk er tallrike. Bakehekkende arter som storspove og enkeltbekkasin er tallrike hekkfugler. Mink er fraværende. Det bør det vektlegges som en særlig økologisk kvalitet ved området, og et viktig moment for vekst i sjøfuglbestandene dersom trenden for disse snur.*».

Det legges til at «*flere kartleggingsrunder er nødvendig for å få en totaloversikt over hekkfugler, samt områdets funksjon for trekk- og næringssøk gjennom året*». Av den grunn må det gjennomføres flere kartlegginger i felt, gjennom alle årstider.

- Den sørligste øya i Fleinvær, Nupen, er vernet som naturreservat. Formålet med fredningen er å bevare et godt og uforstyrret hekke- og oppvekstområde for sjøfugl. Det er vesentlig at tiltaket ikke påvirker verneverdiene. Verneverdiene (sjøfugl) ser ingen vernegrense og kan like gjerne raste og beite ved Feøya. Dette må det redegjøres for.
- På Feøya er det registrert arter av nasjonal interesse. Hvordan tiltaket vil påvirke disse artene må utredes. Det må samtidig gjøres nye kartlegginger og alle artsfunn må listes opp. Registreringer av arter som kan betraktes som nøkkelarter i det marine økosystemet, må beskrives og det må fremlegges forslag til hvordan disse skal kunne beskyttes mot dette naturinngrepet.
- Kvaliteten på kartleggingene må beskrives. Antall befaringer og tidspunkt for gjennomføring må dokumenteres (loggføres).
- Fleinvær er kartlagt som marint oppvekstbeiteområde. Hvilken betydning har tiltaket for dette?
- Tiltakets påvirkning på det marine økosystemet. Det må lages en beskrivelse av hvordan tiltaket kan påvirke alle (trofiske) nivåer, slik at det kan dannes et bilde av det totale omfanget og sumvirkningene.
- Hvordan tiltaket vil påvirke vannets økologiske og kjemiske tilstand må beskrives.

Forurensning og utslipp til miljø

Alle former for forurensning og utslipp til miljøet i dette unike området må beskrives og redegjøres for. Vi har følgende tema og merknader vi forventer at blir fulgt opp.

- Støyforurensning
  - Støy fra industri vil bryte med det lydmiljøet som er ute i Fleinvær i dag.
  - Det må lages et støysonkart viser utbredelsen av støy, og hvem og hva som blir påvirket. Det må lages et støysonkart for anleggsperioden og for driftsperioden.
- Utslipp i anleggsfasen

- Det skal sprenges ut og fjernes omtrent 500 000 m³ fjell og i den forbindelse må det redegjøres for mengden støv og stoffer som vil spres ut i miljøet og hvordan dette vil påvirke miljøet og naturmangfoldet.
- Utslipp i driftsfasen
  - I driftsfasen vil forurensningen være avfall og avløp fra anlegget. Det er viktig at dette blir beskrevet og konsekvensene gjort rede for. Det totale utslippet fra anlegget vil kun garanteres å bli 20 % mindre enn tradisjonelt oppdrett. Gjennomstrømningsanlegg innebærer altså fortsatt store utslipp til sjø og noen pause i utslippene (brakklegging) er det ikke krav om.
  - Konsekvenser av fôrspill må beskrives
  - Hva med miljøovervåking i og ved anlegget? Både i anleggs- og driftsfase.
- Lysforurensning
  - Omfanget av, og bruken av kunstig lys må visualiseres og beskrives. Alle berørte naboer, nærings- og brukerinteresser må gis innsikt i hvordan lysbruken ventes å bli, og om de blir berørt av det.
  - Det må beskrives hvordan lysbruken av tiltaket vil påvirke kystkulturen og kystmiljøet.
  - Landskapsmessige effekter.
  - Effekter på naturmangfold, blant annet nattaktive dyr, sjøfugl og insekter. Det vises til [NINA Rapport 1081](#) (Follestad, A. 2014. Effekter av kunstig nattbelysning på naturmangfoldet - en litteraturstudie. - NINA Rapport 1081, 89 s). Rapporten beskriver hvordan enkelte arter sjøfugl, trekkende fugler og insekter kan påvirkes av kunstig lys.

Landskap og kulturmiljø

- Landskap, estetikk og byggeskikk. Tiltaket fører til en vesentlig endring av landskapet i planområdet.
- Hvordan tiltaket påvirker eller bryter (estetisk) med kulturmiljøet på Fleinvær må beskrives.

Lokalt næringsliv/reiseliv

- Det er uttrykt en stor motstand mot planene fra etablert næringsliv på Fleinvær. Utredningene må gå nærmere inn på denne problemstillingen. Spørsmålet om tiltaket vil frata Fleinvær arbeidsplasser og satsingen på naturbasert reiseliv, må besvares.
- Det vises blant annet til følgende nettartikler:
  - [Avisa Nordland 5.9.21](#)
  - [Avisa Nordland 6.8.21](#)

6. Andre merknader

Annet lovverk og internasjonale forpliktelser

Planen må vurderes om det vil prosjektet komme med annet lovverk og konvensjoner som Norge har ratifisert, blant annet:

- Bernkonvesjonen av 9 juni 1979
- Bonnkonvesjonen av 23 juni 1979
- CBD konvesjonen av 29 desember 1993
- Ospar konvesjonen av 1992
- Ramsarkonvesjonen
- Landskapskonvesjonen av 1 mars 2004.
- Grunnlovens miljøparagraf, Grunnlovens § 112 i Grunnloven.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Nordland

Ylva Edvardsen

Styreleder

Gisle Sæterhaug

Koordinator

Kopi (per e-post) sendes til:

Statsforvalteren i Nordland, klima og miljøavd.

Nordland fylkeskommune, plan og miljø.

Gildeskål kommune

